

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt - kr.
Félévre . . . . . " " " "
Negyedévre . . . . . " " " "
Egy órára . . . . . " " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesr
hirdetéseik alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bő jogdíj ma
don külön beiktatásért 80 kr.

„A sajtó és az igazság.“

Derék munkát akart végezni, amikor oly című cikkét megírta a »Debreczeni Ellenőr« főszerkesztője, Kóncz Ákos ur, lapja f. év jan. 3-ki 2. számában. S valóban, ha amit a sajtó és az igazság egymáshoz való viszonyáról mond, minden vonatkoztatás — polemikus cél — s még emellett nagyképű leczkértetés nélkül is mondta volna, mint általános értelmű és értékű, tiszteletreméltó, megcáfolhatatlan nézetet, mi is szives készséggel aláírtuk volna, mint olyat, ami nekünk is nézetünk, akik a napi sajtónak, nem ugyan ahoz készült, nemis nagy ké pességgel bír, hanem — ugyszólva — csak dilettáns, minden bizonynyal azonban meggyőződésből író munkásai vagyunk, Szerintünk ugyanis, minden vonatkozás elhagyásával, így kellett volna állnia az aksiomának: a hang, melyen a modern és nemes hivatását teljesítő sajtó munkásai írnak, miként maga az igazság, amelynek szolgálatában állanak s a közvéleményt ennek megnyerni akarják, — legyen e célhoz méltó, nem tétovázó, részrehajlatlan, nemes. Ne ragadja el a szenvedély, ne váljék a leíró toll sebző törvé, ne vigyen a nemes eszmék küzdelmébe, mérgezett hegyű dárdákat, egyedüli fegyvere a meggyőzőni akaró erő s tisztes modor legyen, melyet megbecsülhet mindenki, mint amely által nem érzi sértve meggyőződését, politikai hitvallását és **egyéni becsületét.**

De miként tévedni emberi dolog: ebben a sajtómorális leczkeadásban K. A. ur is megcsinálta azt a végzetes tévedést, hogy nem általános, megdönthetetlen igazságért írt, hanem célzatos-ságból — polemikussá tette a mit írt... a kormány — szerinte szabadelvű-párti — és még amellet a debreczeni kormánypárti sajtó magas morálját és különösen ennek kultiválójaként magát és pártja honboldogító (!) munkálkodását méltatja; az ellenzéki és még amellet a debreczeni ellenzéki sajtó működését pedig, az igazságtalanság és tisztességtelenség sarába igyekszik lerántani, mint olyat, mely Magyarország érdekében teljesülése, a létező jóval — opportunus — megalkuvás helyett: reménykedésben, illuzióban a lomképekben él s azokat akik a szabadelvűség — már mint az ő — zászlóját is lobogtatják, hazaárulás vádjával illeti, mungónak nevezi el és a husos fazekek a k-ról szóló elkopott mesét hangoztatja politikai vitáiban stb. stb.; s még

ezenkívül magánügyi térére is kicsapong, ahol a személyeskedés vétségét követi el. (Hinc illae lacrymae?)

Hát bizony mikor ama sajtó-morális igazságokat K. A. ur alkalmazza úgy, hogy a magát szabadelvűnek nevező kormánypártot a közjogi ellenzékkel oly ellentétbe állítja, hogy az utóbbitól megtagadja az igazságot, ellenben ráragasztja sajtóvitában a tisztességtelen harczmodor minden jellegét: engedelemmel — az «audiatur et altera pars» igen régi — Seneca óta irodalmilag is elfogadott igazságos vita-elvnel fogva — hadd hallassuk mi is e téren nézetünket az igazság felől, mely lehet hogy nagyon egyszerű, talán nem is modern lesz, de bizonynyal tárgyi igazos és meggyőződésből folyó.

I.

Mi az igazság? ... Ha a kérdésre kimerítő feleletet tudnánk adni és ha az igazságnak azt az értelmezését, amit mi adunk, elfogadná az emberiség és aszerint élne is; bizonyára megszűnének minden harcz, nemcsak a sajtóban, hanem a földön az emberek közt s eljönne az Isten, önzetlen szeretet és békében álló ország. De tudjuk, hogy e kérdést nemcsak Pilátus tette fel Krisztusnak, hanem azelőtt és azóta is felteszik és nem tudnak rá kimerítő feleletet adni; mert az valóban nem szóban, hanem lélekben és életben találja megfejtését... s ott lakozik, ahol az emberek szeretetben és békében élnek egymással... s bizony elmondhatjuk, hogy birodalma nem sűrű népeességű.

Ha szóban akarjuk értelmét adni legjobban ha elfogadjuk annak meghatározását, aki «azért jött hogy bizonyosságot tegyen az igazságról;» aki szerint: «az igazság, a szeretet, béke egymást csókolgatják,» «az igazság ismerete szabadokká tesz — a büntől, mert a ki bünt cselekszik, szolgája a bűnnek.» És «az igazságot szégyelni nem kell, hanem áldozni és szenvedni is érte,» — miként maga a mester.

De hát az olyan igazságnak, amelyennek a valódi értelmét a fennebbi biblikus mondások megadják, ami csakugyan nem szót, hanem életet kíván — a sajtó terén is akár ellenzéki, akár kormánypárti s akár magas, legmagasabb műveltségű — modern körök — akár alacsony munkás, durva kérges tenyerű tömeg részére készül: nagyon könnyen megszámlálható munkása található.

A művelt nemzetek elfogadták ugyan, de fájdalom!... nem élnek velesé miatt amaz Istenország oly

távol tőlünk, hogy azt még — aligis közelítettük meg. A sajtóban mégis, ha az igazságról szólunk, modern, — művelt módon, csak krisztusi felfogással szólhatunk, mert ez a legnemesebb, egyetemes emberi cél szerint való felfogás és az igazságot is az ő módja szerint terjeszthetjük, — t. i. a bünt, a mely ellensége az igazságnak, ostromozunk, irtanunk kell még kemény szavakkal is; miként az igazság bajnokai sohasem is simogatták a bűnösöket, hanem neveztek: „mérges kigyók viperák fajzatának» s kiűzték Istennek házából, a kik azt „latrok barlangjává tették“.

Bizony pedig az igazság ama bajnokai, aligha magasabban nem álltak érdemileg, mint mi — a sajtó terén működő mai gyarló bajnokai az igazságnak.

Persze, az idő haladása retrográd irányt követ az igazság terjedésével s talán nem is más ok miatt, hanem mert a finomult — ugynevezett emberi műveltség megköveteli, hogy vagy épen ne avatkozzunk az emberek bűnének bírálatába, még ha azok közbotrányt okoznának is; vagy ha netalán avatkozunk — finom kézzel tegyük azt, úgy hogy a ki a bünt netalán elkövette, valahogy magára ne ismerjen, mert az ember cselekedete, ha bűnös volna is: „magánügy» s a személy, netalán sértve érezheti magát; — a mi pedig a modern műveltséggel — mai felfogás szerint — ellenkezik.

De hát így a sajtó, az igazság védelmi és terjesztési kötelezettségében álló erkölcsi feladatának megfelel-e? ... Am fejtsek meg maguknak ezt a kérdést a modern zszurnalisták. Mi — tartsanak műveletleneknek és kiméletlen durváknak azok és finomult társaik, — nem követjük az ő, — vagy se hideg se meleg, vagy a bünt nemcsak elnéző, hanem még talán terjesztő módjukat. Inkább elviseljük a műveletlen, durva, botrányhajtászó — vagy mit tudjuk még micsoda, reánk rakott ciznekét, de mégis — úgy alant mint fent megövezzük és érdemileg elítéljük a bünt; mert ezzel a közerkölcsiségnek, a köz-igazságnak vélünk használni, — tekintvén ezek ügyét, nem „magánügy“-nek, hanem a társadalom közkincsének, amit berozsdásdással veszendőbe hagyni, vagy fényében élethen tartani és vele az emberiséget előbbre vinni, a tökélyesbülés istenországa felé — előtünk nem mind egy; bár az előzők fentartása mellett beismerjük mi is azon gyarlóságunkat, hogy az igazság mellett frappáns bizonyításokkal magunk sem tudunk ugyan élni; de ugyanakkor kijelentjük, hogyha valamely munkatársunk izlésének az olyan modor

felel meg s magát nyíltan megnevezi, tehát azért a mit ír, a felelősséget a nyilvánosság előtt elviseli s magánszemélyt meg nem is nevez, nem személyeskedik, magának az igazságnak nem is árt; az illetet visszautasítani, nem érezzük magunkat jogosítva, mert az ilyen izlés dolga s »de gustibus non est disputandum.«

A ki pedig a bűn frappánsul festett képében netalán magára ismer, nincs oka feljajdulni, hanem igyekezzék a bűnt jócselekedetek által lehetőleg helyrehozni. A ki pedig szeplőtlen jó hírnevében csakugyan megtámadva volna, — a milyen esetet én ugyan lapunkban nem ismerek — vegye igénybe a rendszeres társadalom élő törvényeinek teljes bírói szigorát, a mely a becsület védelmére minden tagnak rendelkezésére áll, inkább mint akármely más közvetett, vagy közvetlen mód, a mit a becsületkérdésekben, éppen a modern világ szokott alkalmazni, de a mik — tudvalevőleg nem teszik meg azt a hatást, a mit tőlök várnak.

És most az igazság, ugynevezett, »magánügyi« s Debreczent érintő vonatkozását illetőleg legyen elég ennyi — az ellenzéki sajtó részéről, válaszul a kormánypárti sajtónak, — illetve az azt képviselő K. Á. főszerkesztő urnak; mert még a sajtónak a politikai igazsághoz való viszonyáról is kell neki valamit mondanunk. De ezt holnap.

— a — r.

Debreczen, január 8.

Távozó főispán. Szinyei-Merse István Sáros megye főispánja megvalik állásától. Ez az ügy regota huzodik, czáfolat czáfolatra jött sőt a sárosmegyeiek tüntettek is főispánjuk mellett, de most végre az ügy dűlőre jutott mert a hivatalos lap az alábbi legfelsőbb felmentő kéziratot közli:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Szinyei-Merse Istvánt,

CSAK EGY KIS . . .

A »Debreczen« eredeti tárczája.

Csak egy kis hervadt flevél,
Mit erre fujt az őszi szél,
— Rajta egy kis vízcsepp remeg —
Még is a szívet hatja meg!

Hisz' arra int e kis levél:
Szívünk hiába küzd, remél;
A testünk is ily hervadó,
Ha jó a tél, ha hull a hó . . .

Krúszelyi Erzsike.

A bogár.

Az országutat a júliusi nap tüzi. A por forró. A kövek melegek lehelnék. A fűszál félig aszottan bágadoz az országút mellén. Árnyékért eped minden, a mi él.

Csak két kis bogár dolgozik ebben a tikkasztó hőségben, a napon, az országút közepén. Golyót hempergetnek.

Az őr társaság, a melyik delfelé itt az országuton ment át a kastélyba, megjegyzés nélkül lépett el mellettök. A hölgyek felmélintették a szoknyájok szélét, nehogy érintkezzenek a szőnyeggel.

Az őrök az őröket fintorgatva mentek odább. Csak a kis öt éves őrfi kiáltott fel:
— Nini, galacsinhajtó bogarak!

Sáros megye főispánját ezen a látától, hü szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére felmentem.

Kelt Bécsben, 1899. évi december hó 29-én.

Ferencz József, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

A delegáció.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága, f. hó 6-ikán folytatta üléseit. Az elnök Szilágyi Dezső volt; tagok ugyanazok a kiket már szombati lap számunkban megneveztünk. A rendes költségvetés cziménkénti tárgyalásánál a »Katonai lelkészek« czimnél Münnich Aurél előadó mutatott rá egy tühellen szabálytalanságra, a mely utóbbi felekezetek ellenében a protestáns lelkészek és katonák vallásügye, szembetűnőleg háttérbe szorítását eredményezi.

Münnich Aurél előadó felemlíti azt az aránytalanságot, hogy míg a tabori lelkész karban 142 római katolikus, 11 görög-katolikus és 11 görög-keleti lelkész látja el hibeinek lelki szükségleteire megkívántató teendőket, addig református lelkész 4 és ágostai-evangelikus 4 van alkalmazva, pedig a katolikus és a protestánsok arányszáma 7:1. A 142 római katolikus lelkésszel szemben tehát e szerint 20 protestáns volna alkalmazandó. Különösen szembeötlő a protestánsok hátrányos helyzete, ha tekintetbe vesszük, hogy míg a római katolikus tabori lelkési kar évi büdzsége 700.000 frt, addig a protestánsoké 14.800 frt. A feladatok egyformak lévén, méltányosnak tartja szóló ezen aránytalanságok olyképpen kiegyenlítését, hogy a protestáns tabori lelkészek, ha nem is többször, legalább évenként négyszer látogassák hibeiket legalább ott, a hol 50-en felül vannak.

A római katolikus lelkészek havonként meglátogathatják; de ez a nyolcz protestáns tabori lelkészre nézve fizikai lehetetlenség, mert például a budapesti tabori lelkész hatáskörébe 10 kadet és egy alreáliskola van beosztva. Annál érezhetőbb és szükséges, mert a helyi lelkészek sok helyütt be sem engedik a katonaságot a templomba, mert attól tartanak, hogy e miatt több hibeik maradnának el. Hogy a protestáns lelkészek helyzete a római katolikusokéival szemben aránytalanul mo-tobább, kitűnik abból, hogy a protestáns lelkész a római katolikus kaplannal van egy — rangban és hogy a legmagasabb

protestáns katonai lelkész is csak a nyolczadik rangosztályba tartozik és följebb nem mehet. Vegül nem méltányos, hogy a protestáns egyházi ügyeket a római katolikus tabori püspök intézze. Kéri a hadügyminisztert, hogy tegye a kérdést tanulmánya tárgyává és a mennyiben a közölt adatok a helyzetnek megfelelőnek, a jövő költségvetés keretében ejt-e módját annak, hogy a katonai lelkési ügy a protestánsokra nézve is méltányos megoldást nyerjen.

Báró Rudnyánszky József a fizetési kérdést a lelkészekre nézve most felvetni nem tartja alkalomszerűnek. Szerinte az a hiba, hogy az előléptetés nem anciennitás szerint történik.

Báró Krieghammer hosszasan foglalkozik a fellevert kérdéssel.

Münnich Aurél előadó helyteleníti, hogy a római katolikus tabori püspök intézkedik a nemkatolikus lelkészekről is.

Krieghammer Ödön báró kijelenti, hogy nincs kifogása az ellen, hogy külön referensi állás szerveztesse a nemkatolikusok részére; azonban polgári lelkészek közreműködésére mindig lesz szükség.

Szabó István Münnich Aurél felfogását partolja és helyesli a hadügyminiszter által kifejtetteket, hogy minden felekezetre nézve külön referens döntőn.

Szilágyi Dezső előök összegezve a felhozottakat, kiemeli, hogy helyesebb, ha világi referens tesz javaslatokat a lelkészekre nézve, mintha idegen vallásu egyházi.

Horánszky Nándor azt hiszi, hogy az irányadó szempontok ki-lévén fejte, a legczelszerűbb az, ha a közös hadügyminiszter a kérdést tanulmányozza és ez ügyről jövőre előterjesztést tesz.

Szilágyi Dezső megemlíti, hogy a protestáns lelkészek szaporítása már az arányosság szempontjából is szükséges.

Szabó István ehhez hozzájárul és erre a címet a hadügyi albizottság elfogadja.

Azután a katonai igazságszolgálatatás, a csapatok kiképzése, nyugdíjtétel, elhelyezési költiségek vétettek tárgyalás alá. Ez utóbbi címnél ismét Münnich Aurél előadó ismerteti az elhelyezési albizottság jelentését, mely szerint 188 magyar zászlóalj közül a magyar korona területén el van helyezve 148 a megszállott tartományokban 23, a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok területén 17. Ebből Dalmáciában van kettő. A 8 magyar zászlóalj közül 2 állandóan a

Bizonyára azt mondták:

- Te szép vagy!
- Te is tetszel nekem!
- Akarsz a párom lenni?
- És a másik azt felelte rá:
- Holtomiglan, holtomiglan.

Mert hát máskepen hogyan álltak össze, ha nem így? Micsoda más érzés egyesítette volna őket?

Hogyan egyeztek volna meg egy munkára? Két kis bogár egy akaraton, egy munkán, egy cél felé, — ez különös.

És szerettem volna őket látni, mikor megindulnak ketten, szép egyetértésben az országút felé, mint mikor mink meggyünk ki a szőlőbe a rétre, a bányába: a szerszám a vállunkon, tudjuk miart meggyünk.

És dolgoznak!

Bámulatos erő s igyekezet van bennök! Hogy vonzolja, huzgálja, görgetik órákon át pihenés nélkül azt a ronda golyót! Görgetik ide-oda a poros, köves, rögös országuton, emelgetik nagy ional-kinnal a patkónyomban, a kerékvágásban, rögmély-deében, a szalmaszálon, a porhalmón, a kövezet gerincén keresztül.

A nap égeti őket. Talán lihegnek és izadnak, mint az ember. Talán nyögnek is egyet-egyét az emelésben. Talán szomjasan és tikkadozva gondolnak egy harmat cseppre, a mely mindketőjüket felüditené.

De nincs most harmat. Tüzes kálán az

A nevelőnő azonban kézen ragadta az urfit és halkán lehordta:

— Micsoda illetlenség az illet észrevenni! Paraszt.

A természet pedig tele van ilyen illetlenséggel és én magam is meg vagyok zavarodva, hogy az a még nagyobb őr társaság, a melyik ezt a lapot olvassa, mit mond reám, hogy az ilyen bogarat nem átalom észrevenni.

De ez a valóságon mit sem változtat. Hiába övezek nagy illedelmesen felre, az országut forró és a két bogár hempergeti a golyót. Huzza az egyik, tolja a másik. Hol felülről kapaszkodnak bele, hol oldalt. Neha alája vetik a vállukat és így emelnek rajta. Neha alája dugják a fejüket és a hátukkal emelik. Az akadály tömerdek sok, de a golyót át kell gurítani, vinni mindenben. Az egyik emel, a másik felágaskodik és belekasztyja körmét a golyó tetejébe, úgy huzza. Ha ez nem segít, fölmeleg a golyó tetejére és a hátulsó lábát kampózza belé; aztán lefelé lódul, hogy a teste súlyával mozdítsa tovább a golyót.

Ez a két bogár egy akaraton van. Az egyik nő, a másik férfi. A nő együtt dolgozik a férfival.

Hol és hogyan találkozt össze a mindenségben ez a két kis rut bogár! Hogyan ismerkedtek össze? Mit mondtak egymásnak mikor megismerkedtek?

lajthántói tartományokban és 5 Magyarországon. E szerint a gyalogságot és a vadászcsapatokat összevéve, tényleg 153 magyar zászlóalj van többnyire rendelkezése helyén, 19 van a birodalmi tanácsban képviselt országok területén, 15 Bécsben és Ausztriában, 2 Galiciában, 2 Dalmácia déli részén és 24 a megszállott tartományokban. A 18 magyar lovasezredből 108 század a tervezetnek megfelelően a magyar korona országaiban van elhelyezve, 13 a lajtantuli tartományokban, 5 huszárezred, egy század pedig a megszállott tartományokban maradt. E szerint nem magyar lovasezred Magyarország területén elhelyezve nincs. A 24 magyar tabori tüzezerred közül csak a 37-ik hadosztály-tüzezerred van Magyarországon területén kívül. A Magyarországon kiegészülő várüzerségből egy ezred és két zászlóalj és negy század a megszállott tartományok területén talál elhelyezést. A hat magyar utász-zászlóalj közül az idő szerint még csak egy van Magyarországon kívül elhelyezve.

A mi a negyedik utász-zászlóalját illeti, mely a zágrábi 13. hadtesthez tartozik, e hadtest területére ez a zászlóalj az elszállásolási viszonyok miatt ez idő szerint még nem kerülhet.

Erre az elhelyezési albizottság jeentését tudomásul vették és az albizottságnak erre vonatkozó tava yi határozatát, vagyis, hogy a hadügyminiszter a változatról a jövő évben is tegyen jelentést.

Ezzel a közös hadügyminisztérium rendszer költségvetésének tárgyalása befejeztetett. Ezután a rendkívüli költségvetést vették tárgyalás alá, a hol az é l e l m e z é s, az ágyú beszerzés, a lovassági tüzezerred gyakorlati címek felett folyt a diskusszió.

A rendkívüli kiadásokat illetőleg, Münich Aurél előterjeszte, hogy az idén 8 millió koronával kevesebb a kiadás, mint tavaly, ez főképp a várerődítések és a füsttelen löpor tétele kihagyásának az eredménye. — Ez ellentétben látszik lenni a hadügyminiszternek más helyen eszközölt kijelentésével, miszerint ő a várerődítésekre és füsttelen löporra szükséges költségeket a 30 milliós póthitelből fogja fedezni. Ez inkább eljárási kérdés volna.

Krieghammer báró kijelenti, hogy ő ilyen kijelentést nem tett, azt m o n d h a t j a, hogy oly kiadásokat, melyekre nincs törvényes felhatalmazás, nem óhajt igénybe venni. A 30 milliós póthitelt annak idején beruhásokra kérte. Ennek következtében rendkívüli költségekbe a politikai konszolidáció folytán az

idén nem kellett neki bocsátkozni. Figyelmeztették a két állam pénzügyi helyzetére s azt a kijelentést hallotta, hogy nagyobb összegek fölvétele mellett ők nem volnának képesek fedezetet találni. Ő mé tanyolta a két állam pénzügyi helyzetére vonatkozó jelentést, de jövőre nézve nem vállalhat garanciát az iránt, hogy nem fognak-e bizonyos költségek a kitűzött kereteken túl is igénybe vétetni.

S z e l l K á m a n miniszterelnök kijelenti, hogy a hadügyminiszter eljárása korrekt volt. Csak természetesen, hogy a 30 milliós póthitel eileenében bizonyos összegek állottak fenn s e költségek között (várerődítések, füst nélküli löpor) elég tekintélyesek szerepelnek. Midőn a hadügyminiszter a pénzügyi helyzetet kellő figyelembe veszi, nem akarja más uton megkerülni a delegáció határozatát, hanem csak azt, las-u egymásutánban akarja a költségvetésben felveti kiadásokat eszközölni. A jövőre nevével sem a hadügyminiszter, sem a delegáció még nem intézkedheti.

P u l s z k y Á g o s t o n konstatálja, hogy illetéktelen átruházások igénybe nem vétetnek. Még tulkiadás címén sem szabad eszközölni, kivéve ha a körülmények változnának.

H i e r o n y m i K á r o l v teljesen osztja azt a nézetet, hogy a törvényben meg nem engedett átruházások igénybe ne vétessenek.

S z i l á g y i D e z s ő konstatálja, hogy a hadügyminiszter kijelentése teljesen megfelelő. Törvényesen meg nem engedett átruházásokat eszközölni nem szabad. A 30 milliós póthitel a kezelési időn kívül igénybe venni nem szabad.

Ezután az 1896. zárszámadást a zárszámadási bizottsághoz utalták, az 1897. és 1898. jelentéseket tudomásul vették.

A hadügyi bizottság holnap — kedden — veszi tárgyalás alá a Bosznia és Hercegovinára vonatkozó költségvetést.

A katonatisztek fizetés emelése. A magyar delegáció hadügyi albizottsága legutóbbi ülésén elfogadták a katonatisztek fizetésfelemelésére vonatkozó közös hadügyminisztéri előterjesztést. A vita során a magyar delegátusok elénken hangoztatták azt az aránytalanságot, mely a magyar polgári tisztviselők mostani fizetése és a katonatisztek főlelmei fizetése közt keletkezik. Főleg a megyei tisztviselők nyomoruságos fizetése kelti fel a figyelmet, ha az összehasonlítás terére lépünk. K r i e g h a m m e r báró közös hadügyminiszter ezzel szemben azt az álláspontot foglalta el, hogy a tisztviselők most rosszabbak, mint Mária-Terézia idejében voltak, holott az alapok sokkal terhesebbek.

egész világ. S hol van még vége ennek a munkának!

Az ember elmosolyodik, mikor látja azt a hitvány galacsint és a két kis rut bogár sziszifusi munkáját. Micsoda nagy érték lehet az nekik, hogy így küzködnék, erőlködnek vele és micsoda rengeteg nagy terület nekik az országot, micsoda arak nekik a kerékvágás és micsoda hegy egy-egy kis rög! Az én alakom bizonyára akkora nekik, mint nekem az Eiffel tornya.

Ha ember és bogár megértene egymást, talán az a bogár megállana egy pillanatra a munkájában és így kiatná fel hozzám:

— Mit utálsz engem? Mit nevelsz engem? A mindenségben nincs utálatos semmi és nincs nevetni való semmi!

— Bocsánatot kérek, de a mit ti olyan tulbuzgón hempergettek, az csak szemét.

— Te azt mondod szemét. Hát nem sneff az igaz, se nem fenyőmadár. De nekünk annál is jobb. Kiucs! Nincs a földnek akkora gyémántja, a melyért odaadnánk! Ebbe a golyóban benne van egy parányi kis tojás. Az a mi gyermekünk. Ez a golyó a mi édes szép gyermekünk bölcsője. Elhempergetjük a fű közé, ahol sem ember, sem ló nem jár és elássuk. Elássuk mélyen, mélyebben, mint ti a halottaitokat.

— E szerint sirba teszitek őt.

— Te azt mondod sirba, mi azt mondjuk bölcsője. Ez elvégre egy, csak a neve más. Hogy ti hova alakultok onnét? Én azt nem

tudom. Ti a legnagyobb testü bogarak közül valók vagytok: nem ismerjük átalakításaitokat. Mi föld színe alatt abban a golyóban öltünk új alakot. Nem ismertük atyánkat, nem fogjuk ismerni a gyermekünket. De azért szeretjük. Minden gyermekért külön dolgozunk. Minden gyermek egy egész golyót kap tőlünk. Az az öröksége. Az utolsó gyermek már az utolsó erőnköt emésztli fel. Ahogy azt elástuk, ott maradunk elcsigázottan, kimerülten, míg nem az élet elszáll a testünkéből.

— Mindenesetre különös.

— Neked ez a különös Nekünk a te életed. Voltaképpen pedig egy és ugyanaz, — csak a formák masok. Mert mi más a te vagyongyűjtésed? Te is csak megkeresed előbb a mindenségben a párodát és nekifogsz a munkának, hogy az ivadékokat biztosítsd. Te azt mondod az én vagyonomra: szemét. Én is azt mondom a tiédre. Mert te kétlábu oriás bogár csak olyan munkában merülsz ki, mint én, csak hogy te a magad lim-lomját kincsnek nevezed, mint én a magamét s te épp ugy a maradéknak gyűjtöd és hengergeted, mint én. Aztán mikor elfogyott az életerőd, nem ott halsz-e meg. a hol miink: a legutolsó bölcső közelében.

Az országot ég a nap tüztől. A két kis rut bogár újra nekifog a hempergetésnek. Dolgoznak minden erejüket megfeszítve, dolgoznak phenés nélkül.

Gárdonyi Géza.

A delegáció tagjai mélt nyolták mindazon okokat, melyek a tiszték fizetése emelése mellett felhozattak és ezért szavazták meg a javadalmazás felemelését. (Mit mond erre a képviselőház?)

KÜLFÖLD.

A dél-afrikai háború. A burok szövetségei, a hollandus afrikanderok, el akarják foglalni F o k v á r o s t és fogjul ejteni M i l n e r britt fő kormányzót. Ennek a merész összeesküvésnek a tervét a Standard tudósítója táviratozta Európába s hozzátette azt is, hogy Milner Fokvárosban, a nehéz angol hajógyuk oltalma alatt is, a legmészszebbmenő rendőri óvintézkedéseket tette. Hogy pedig a burok és szövetségeik ennyire merészkednek, oka, hogy az angolok katonái tekintélye a stormbergi vereség és Methuen futása óta nagyon lehangyatiott. Senki sem fél tőlük, kérkedő hadi bulletinjeiket pedig kicaczagják. Az érkező Roberts lord főhadvezért a legnagyobb debandade fogadja.

De az angolok ellen ideát Európában is fokozódik az ingerültség. A német hajók kalózerü feltaróztatása és átkutatása veszedelmesen irritált hangulatot keltett Németországban, a mi a német sajtó cikkeiből nagyon is kitetszik. Többek között kijelentik, hogy az ango ok hatalmaskodó, erőszakos eljárása a tengeren felette megnehezíti a német kormány eddig tanusított semleges magatartását.

Hogy Olaszország segítő csapatokat küldene Egyiptomba Anglia rendelkezésére, azt már a leghatározottabban megczafolják.

A Timesnak egy december 26-iki mafekingi távirata részleteket közöl Baden-Powel ezredes kirohanásáról, akinek az a kísérlete, hogy az ellenségnek Gametree mellett levő hadállását bevegye, balul sikerült, mert a burok a kirohanás előtt való éjjel megerősítették hadállásukat. Azt hiszik, hogy a burok árulás után szereztek tudomást Baden-Powel ezredes szandekáról. Néhány angol katona harcizolva elérte a burok sánczeit, de nem tudta ezeket bevenni. A burok állítólag robbanó lövedékeket kifizostottak. (Ezt a megbélyegző hirt azonban — látszik, hogy az angolok csak azért dobták ki, hogy a burokat a művelt világ előtt diszkreditálják.)

Magának Baden-Powel ezredesnek egy hivatalos távirata a következőket jelenti Mafekingből decz. 26-iki kelettel: Ma reggel három ágyuval, a becsuauai ezrednek két századával és egy panczélos vonattal megtámadtam az egyik ellenséges sánczművet. A támadást vitézül hajtottuk végre, de minden fáradozásunk dacára sem sikerült rohammal a helyiség belsejébe jutnunk. Én erre visszvonultam, miután három tiszt elesett és három megsebesült. A veszteség nagy. (De nem szól ama kifosztásról.)

Franciaország. D é r o u l é d e s z á m ü z e t é s e. Január 5. Sötét éjjel volt, amikor az összeesküvők pörének elíteltjeit Déroulédet és Buffet a határra szállították. Az elíteltet csak hajnali fél négy órakor értesítették, hogy az ítéletet azonnal végre hajtják és hogy rögtön el kell utazniok. Dérouléde kérte, hogy a spanyol határra szállítsák, mert megromlott egészségének most a spanyol klíma felel meg lezjobban. De kérése hiába való volt. Déroulédének az esett legnehezebben, hogy Buffetvel egy király partival szálltjak együtt.

Amikor a vonat elindult, Dérouléde barátai eljeneztek, Belgium határan a rendőrség emberei elhagyták a vonatot. Tournaiban nővére várta Déroulédet, hogy a számkivetést vele együtt megoszssa.

Guérint a clairvauxi fogházba vitték, a hol büntetését le fogja ülni.

H I R E K .

Előfizetési felhívás.

Az új év alkalmából felhívjuk olvasóinkat, pártunk tagjait, hogy lapunkat támogatni meg ne szüojenek. Egyetlen lap ez Debreczenben, amely bárki-nek megmondja az igazságot s a közügyek felett szigorú, de igazságos kritikát gyakorol. A ki csak egy kevésbé foglalkozik a közügyekkel, az be fogja látni, hogy egy független, szókimondó lap Debreczenben nélkülözhetlen. — Ép azért kérjük a közönség támogatását, a melyet harmincz év óta egész teljességében kiérdemeltünk. — Lapunk előfizetési ára a régi.

* **Személyi hír.** Ábrányi Emil a Kisfaludi társaság tagja nejevel Wein Margittal Debreczenben időzik. Itt tartózkodásuk alatt dr. Csikos Sándor vendégei.

* **Papp Elek betegsége.** Emlékeznek olvasóink arra a levélre, amelyet a nádudvari kerület kiváló képviselője intézett lapunk szerkesztőségéhez. A levélben a buzgó honatya tudtára adja választóinak hogy az akkor folyó kvóta tárgyalásokban szembetegsége miatt, mely birteleni agyvérzés miatt állott be, nem vett részt. Egyzersmind elnézését is kérte választóinak. Állapota azóta némileg javuló félben van. Ez a javulás azonban fájdalom, csalóka volt, mert — mint bennünket értesítenek — Papp Elek ma szelítés érte, a mely balkezeit teljesen megbénította. Állapota nagyon súlyos. Őszintén kívánjuk: hogy a kiváló képviselő, pártunk oszlopos tagja mielőbb foglalja el helyét azok sorában, a kik a hazáért és szabadságért közdnek.

* **Orvtámadás rendőrök ellen.** Debreczen város belterületén a közbiztonság meg lehetős jó lábón áll. Annyival inkább furcsának tűnt fel előttünk az a hír, melyet egyik munkatársunk kerülő uton hallott, hogy t. i. szombaton éjjel a Cser utcán őrszolgát végző Szabó közrendőrt és társát orozva megtámadták s hatalmas karókkal a földre verték. Mire a két rendőr felocsudott az ütés fájdalmából, az orvtámadóknak nyoma veszett. — A bünygyi osztály erélyes nyomozást indított meg ez ügyben. és mert rendőrről van szó, nagyon valószínű, hogy rövidesen kézre kerülnek a tettesek. Az orvtámadók valószínűleg a legsötétebb Csapó kert lakói, hol a város összes csavargói és tolvajai találkoztak adnak egymásnak. Kivánatos volna, ha a rendőrség nagyobb gondot fordítana a csapókereti alakokra, akkor meg lehetne akadályozni az orvtámadásokat is.

* **Megváltott ujévi üdvözlések.** Debreczen város tanácsa ez évben több száz jegyet bocsátott ki, amelyekkel 1 frton vagy 10 kron ujévi üdvözléseket lehetett megváltani a népkönyha javára. A pénzkezelést a tanács megbízásából a rendőrfőkapitány eszközölte, a ki most készített az adományokról kimutatást. Ugy halljuk, hogy a népkönyha pénztára tekintélyes öszeggel fog gyarapodni a megváltott ujévi üdvözlések révén.

* **Eljegyzés.** Brüll Oszkár pestmegyei gazdálkó tartalékos hadnagy eljegyezte Rott Rózi kisasszonyt.

* **Társasvacsora.** A városi nyomda személyzete új művezetőjének Ember Lajosnak s helyettesének Keresztesi Istvánnak tiszteletére szombat este Törő Imre vendéglőjében társasvacsorát rendezett, a melyen az ünne-

pelteken kívül megjelent Komlóssy Arthur polgármester helyettes a városi nyomda felügyelője, Bartha Mór a »Debreczen« felelős szerkesztője, Hoffmann Sándor, Kronovitz Ignác a »Debreczen« kiadó, nyomda tulajdonosok, Somos Árpád a Csokona i nyomda vezetője és még s z á m o s a n. — A kitűnő vacsora után az első pohár köszöntőt Komlóssy Arthur polgármester helyettes mondotta az ünnepelekre, kiknek nevében Ember művezető mondott köszönetet s éllette a városi tanácsot. Keresztesi István Komlóssy Arthurt köszöntötte fel szép szavakban, Pohárköszöntőket mondott még Bartha Mór, Erdélyi István, s Keresztesi József, a ki Hoffmann Sándort üdvözölte lelkes szavakban, mint a ki a munka embere és a ki azonkívül neki első utmutató oktatója volt. A kedélyes lakoma csak a késő éjjeli órákban ért véget.

* **Halálos végű szerencsétlenség.** A debreczeni pályaudvaron nagy szerencsétlenség történt szombat éjjel. Pénzes György kocsi-vezető, tolatás közben a vonat kerekei alá kerül s olyan súlyos sérüléseket szenvedett hogy néhány órai kínos szenvedés után meghalt. Pénzes Györgyöt ugyanis kocsi-vezetőre rendelték ki. A mozdony segélyével osztatta szét a vasúti kocsikat s mikor a mozdony osztás közben egy-egy kocsit elengedett valamely sínparon álló kocsicsoporthoz, Pénzes György akasztotta össze. — A mozdony éppen egy ilyen kocsit bocsátott el, — a mikor Pénzes György sietve igyekezett oda a kocsicsoporthoz, hogy még idejében átlépje a sínvast. Szerencsétlenségére azonban megbötött, ráesett a sínre és az elbocsátott kocsi kereke karját és lábát összetörte. Haldokolva szállították be a kórházba, a hol vasárnap kiszüvedett. A szerencsétlen kocsi-vezetőnek három árvája maradt. Feleségét még a múlt évben elvesztette. Temetése ma délután lesz a kórházból.

* **Az öreg Boránd jubilál.** A debreczeni színház nyugalmazott diszletmestere, a ki most a színház baloldali ruhatarát béri, az öreg Boránd bácsi ez év május havában éri meg azt a napot, a melyen először lépett fel a színpadra. Történt pedig ez 1850-ik év május havában. Azóta szent lelkesedéssel csügg az öreg a színpadon, s nyugdíjaztatásáig egy pillanatra sem vált meg onnan. — Komjáthy János színigazgató méltányolva az öreg Boránd érdemet megígérte, hogy májusban rendeztet javára egy jubilaris bucsu előadást. A Czigány fog színrekerülni. Boránd batyánk pedig Márton gazdát fogja játszani, a mely szerepben valamikor sok tapsot kapott.

* **A buza ára.** Azokra nézve, a kik a statisztikai szituációra támaszkodva a buza árának emelkedését várták, a lefolyt év utolsó napjai keserű csalódást hoztak, amennyiben az ár inkább leszállóban van, mint emelkedik. Sokan gondolkoztak efelett és akadtak, akik annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy a csökkenő ár a gazdag aratásnak eredménye. Ha azonban tudjuk azt, hogy egyes gabona exportáló országokban mily nyomorult termékek voltak, ha elgondoljuk, hogy Anglia és burok között háború folyik, mely a gabona-fogyasztást természetesen f o k o z z a, h a t u d j u k, hogy az i p a r n a k é s kereskedelemnek nagyirányu fejlődése a nemzetnek fogyasztókéességét éppen az utóbbi években mennyire emelte, akkor lehetetlen elhinni, hogy a túltermelés volna az árcsökkenés oka. Több valószínűséget nyer az a vélemény, hogy Amerikában valami készül és hogy az ottani nagy üzerek Armour et Comp. ujra valamit terveznek. — Nevezetesen most olcsó árakat í g y e k e z n e k csinálni azért, hogy a tavaszi határidőnél felhajtva

a buza árát, annál nagyobb hasznot seperhesenek be. Emellett szól az is, hogy a washingtoni földművelési miniszterium legutolsó jelentése szerint 1899-ben az Unio területén 548 millió bushel termelt, ami az ezernyolczszázkilenczvennyolcz év 675 millió busheléhez mértén igazán kevés. Argentianban 1898-ban 12 mil. quarter volt a termés, 1899-ben körülbelül 10 millió quarter lesz. Egyetlen dolog van, ami a gabona ár-sését megokolhatná: tudniillik a pénz értékének emelkedése. — Ha azonban azt látjuk hogy e tekintetben a gabona csaknem egyedül áll, mert, a többi áru ára, — iokább emelkedik mint csökken, — még is csak arra az eredményre kell jutnunk, hogy itt különös zavaró tényezőknek kellett közbejönni, mi alig lehet más, mint a papiros-buzával üzött makhináció.

* **Csalás könyöradományok gyűjtésével.** A belügyminiszter értesítette a debreczeni főkapitányságot, hogy a könyöradományok gyűjtésére jogosítottak neveit ezentul nem fogja a Belügyi Közönyben közzé tenni. Nem pedig azért, mert vannak csalók, a kik a »Belügyi Közöny«-t járatták, hogy abból megtudják, vajjon a belügyminiszter, kiknek adott országos gyűjtésre engedélyt. Megtudván az engedélyest és a ezélt, a melyre az engedély megadatott, hamis okmányokkal bebarangolják az országot s még a hatóságokat is tévedésbe ejtik. A miniszter tehát, hogy kizűtomásuá ne váljék, hogy ki bir i y engedéllyel; jövőben ezért nem teszi közzé a »Belügyi Közöny«-ben az engedélyek adását, hanem a hatóságokat külön értesíti.

* **Az első tolvaj.** Ma kezdődött meg a téli országos vásár a bőr vásárral. Mindjárt az első nap délelőtjén elcsipett a rendőrség egy tolvajt Elek Pál csavargó személyében, a ki a lopott bört árulgatta. A lopott jószágot elkobozták, őt magát pedig a bünygyi osztály börtönének mélyére vitték.

* **Kórházak réme.** A debreczeni rendőrfőkapitánysághoz figyelmeztetés érkezett a belügyminiszteriumról. Szó van benne Sztaskó József 49 éves nőtlen czipészről, a ki abból él, hogy egyik kórházból a másikba meóvén, különböző betegségek ürügye alatt fölvetve magát, az összes magyarországi kórházakból kitiltásék. A miniszter az összes törvényhatóságoknak megküldte határozatot, melynek értelmében Sztaskót a kórházakba való felvételtől eltiltja. A miniszter e rendelkezete közöltetett a debreczeni kórházhaz gondnokával is.

* **Felhívás — versírásra.** Egy helybeli lap szerkesztősége átkozza most az »incselkedő manó«-ra és sok egyéb névre elkeresztelt sajtóhibát, melynek végzetes eredményeit egyelőre belátni sem lehet. Az illető lap szerkesztősége ujesztendő napján helyiséget változtatott. Ezt a lap egy ujdonsággal tudatta olvasóival következőképen:

— Lapunk szerkesztősége régi helyéről Kossuth-utca 15. szám alá költözött át s ezentul minden a szerkesztőséget illető költemény ide küldendő.

A szedők küldemény helyett — költeményt szedtek s a hibát a korrektor se javította ki. A végzetes sajtóhiba hamar megtermette gyümölcsét. A következő nap már kossár számra hozta a posta a felbízottat s a lapot már különben is régóta ostromló lírai költősereg műveit . . .

* **A Chevra Kadischa előjárósága szives tudomására juttatja tagjainak, hogy a szent Egyet gyógyszerésze Mihalovics István. piacz utca, a v rosházával szemben.**

* **Uj posta utalvány.** A mióta a korona értékbeni számítás hivatalosan beköszöntött, az utalvány kezelésével megbízott postatisztur circiter minden harmadik pénzfeladót elutasít régi nyomtatványos utalványával, mégha korona és fillérekről van is az összeg rajta kitüntetve. Elutasítását azzal indokolva meg, hogy az utalvány-lap nem megfelelő új nyomtatvány, t. i. »Korona« »Fillérről.« Hat helyes. Történjen az továbbra is aként. Utasítsassanak el a régi utalványlap mellett pénzt feladni akarók továbbra is. De tekintve, hogy a korona érték-

beni számítás 1900 évről kezdődőleg kötelező: az új posta alvány blanquet hátsó lapjáról is töröltesék ki a kelet helyen 189 . . . 1900 helyett. Ennek helyességéről annak idejében szótén gondoskodni kellett volna.

* **Állatbetegségek Hajdúvármegyében.** Hajdúvármegye területén az elmúlt héten a következő állatbetegségek fordultak elő: Veszettség: Nadudvari j. Nadudvaron 1. u. Hajdu-Szoboszló v. 1. u. Sertésvész: Balmazújvárosi j. Balmaz-Ujváros 1 p., Csege 1 t., Egyek 1 m., Nadudvari j. Nadudvar 1. u., Szováth 1 p., Hajdu-Böszörmény v. 2 sz. Hajdu-Nánás v. 2 u.

* **Országos munkásközvetítés.** Dr.ányi Ignác földművelésügyi miniszter, nagyfontosságú rendeletet adott ki, melylyel megállapította az országos munkásközvetítést. Az új rend szerint a minisztériumban lesz munkásközvetítő intézet, melynek felügyelete alatt minden nagyobb városban és községben lesznek fiók intézetek. Ezek a központtal állandó összeköttetésben állva, mindig tudják, hol és merre kell munkás és gondoskodnak a munkások elszállításáról. Ezzel a miniszter elejét veszi a munkahiány miatti zavargásoknak.

* **Halál viszony miatt.** A nagyereji pusztáról egy haldokló leányt szállítottak be tegnap délben a kórházba. A leány Palfi Eszter 17 éves cseléd leány, ki ma reggelre meg is halt. A leány anyjának cseri lakásán már régebbi idő óta betegeskedik. Anyja ápolgatta de orvost hozzá nem hivatott, tegnap annyira rosszul lett a leány, hogy jónak látta az anyja behozni a kórházba. A szegény leány iszonyu kínok közt meg halt. A halált, hogy mi okozta, egyelőre nem lehet tudni. Valószínűleg veszettség vagy viszony esete forog fenn. A leány hulláját ma felboncolják.

* **Késelő tanonc.** Tegnap délután a Burgondia és Kossuth-utca sarkán véres verekedés folyt le. A verekedők Szabó Kálmán és Kovács Sándor tanoncok. A verekedésben Kovács huzta a rövidebbet, a mennyiben Szabó őt egy zsábkéssel súlyosan megsebesítette.

* **Vigyázzunk a fillérekre!** A kötelező koronaszámítással egyidejűleg életbelépett az új postatarifa is, a mely a levelezőlap arát a külföldi forgalomban (tehát Bécsre, Ausztriára nézve is) két krajczarról öt fillérré emelt föl. Ha valaki régi levelezőlapot ír oly külső országba, a hová eddig 2 kros levelezőlapot írhatott, a bélyeg mellé ragaszson meg egy filléres bélyegyet mert különben a czimzették büntetést fizetnek.

* **Nagy idők tanuja.** Krámer József 48-as nyugdíjas főhadnagy a napokban elhunyt Brassóban. Bajársai részvételtjes tisztelettel emlékeznek reá, mert tősgyökeres erdélyi szász létére a leghebbeben harcolt Magyarországot alkotmányáért.

* **A szatmári testvérgyilkosság.** Szatmárról jeleni tudósítók, hogy Papp Béla ma is tagadja, hogy része lett volna testvércsejének Papp Elemérnek meggyilkolásában. Azt állítja, hogy ő ártatlan és az eseményeket, melyeket a vizsgálat teljesen beigazolt — nem mint bünszerző tudja, hanem Papp Zoltán és Zoldics elbeszéléséből, a kik azokat a gyilkosságot követő vasárnap este neki bevallottak. Más oldalról nyert értesülésünk szerint azonban Papp Béla mindent beismert s a vizsgálat még azt is kiderítette, hogy az első gyilkossági kísérlet alkalmával, Papp Zoltán hozta be a lovat Markos tanárhoz, parasztruhába öltözve. A vizsgálat egyébiránt már minden irányban befejeződött, csak az Amerikából hazatérőfélben levő Papp Árpádot várják, a ki a családját ért gyászos események idején ismeretlen helyen tartózkodott. Most végre megtalálták s így Papp Árpád e hó 13-án Hamburgban, 15-én pedig már Szatmáron lesz. A szatmári gyilkosság bonyodalmaival különben egy furfangos szélhámós a maga haszára akarta kizsákmányolni. Tegnapelőtt eme tavrát érkezett Údvárdiba Horváth földbirtokoshoz: „Pestre érkeztem. Kérek pénzt hazautazásra. Papp

Árpád Horváth távirati megkeresésintézet a budapesti rendőrséghez a valóság megállapítása céljából. A budapesti rendőrség egy detektivet küldött kintáviratkihordójelmezben, az állítólagos Papp Árpád által jelzett helyre. Am az illető, úgy látszik, neszét vette a dolognak és megugrott, csak több órai üldözés után tudták elfogni s most a rendőrség foglya.

* **Verekedő borfiuk.** Egyik helybeli elsőrangu étterem 15—16 éves borfiui adáz harcokat folytatnak egymás ellen. Oka ennek pedig a szerelem, a mely a fekete kabátos és fehér kötös ifju vendéglés jelöltek szívét keményen emésztí. A harc tegnap este a hatvány legmagasabb fokáig jutott el, s azzal ért véget, hogy az idősebbik az ifjabbat egy pohárral úgy fejbe vágta, hogy az rögtön elszedült. Az esetnek a rendőrség előtt lesz folytatása.

* **Asszonyosere — vadházasság.** Hogy mennyire hazugok a sikerült és kevésbé sikerült népsziművek, az tudja legjobban, ki együtt szíta a levegőt a földetúró néppel. — Egyes magyar vidékek szokásaiban találunk igen érdekes, figyelemre méltó szép poezist a ruházatában poezist, de a ki a népsziművek után alkotja meg a magyar nép jellegét érzéseit és gondolkozását, az a faluról csalódottan ter vissza, ha figyelő-szemmel tölt ott csak néhány hetet is. Bizony a népsziműveink után könnyen azt hihetné valami idegen nációbéli, hogy a mi Gődör Sándoraink az univerzitásra járnak, pedig eszükagában sincs tanulni, a hol lehet még a falu iskolát is elkerülni. A dramairó forró fauziája a rozsdás vasból is csillogó aranya ver. Nem a tantimet értem, de annyira idealizálja a nép jellemét, érzésvilágát. A külföld tulságos szigorúsággal mond bírálatot rólunk, még most is bakonybelieknek mond mindnyájunkat. Talán azért olyan nagylelkűek népsziműiróink és gatyás Derblai Philippekét faragnak a mi durva, nyers, következetlen parasztlégyeinkből. Hazugság ez, igen nagy hazugság. A mi népünkben az érzéki szerelem tobzódik csak, nyers lelkéből hiányzik minden finomság és emelőzött legényben nem a megbántott szerelem szenvedélye forr, de a hiúság őszöne. Ezt még a legalantosabb aspeknél is megtaláljuk. Ahol ember él ott él mellette a hiúság is. — Cz. bogádi levelezőnk egy nagyon sötét szomorú tudósítása mondatta ezt el itt velünk, ki a vidéken divatozó asszonyoserekről tes ezben említést. — Asszonyosere! A szabad szerelem híveinek legszebb álma ez. A házasság konvenczió ugys. Tudós, filozofáló koponyák találtak ki jezt, és a mi tudatlan, durva népünk, a nélkül, hogy valaha egy ily irányu czikkről hallott volna is csak valamit, a legszebben üzi a szabad szerelmet. Sok a vadházasság. A faj főtartási őszön nem keresi itt a hivatalos házasság szent pecsétjét és a házasságon kívül született gyermekek száma így rohamosan emelkedik. Hogy ez annyira elherapódzott, részben a műveltebb öztály is hibás. A községi elöljáróságokkal figyelemmel lehetnének arra, hogy a pasztori és egyéb hivatalokat ne nyervek el vadházasságban élő emberek. A birtokos osztály pedig cseledege körül gyakorolhatná ugyanezt és így rövid idő alatt orvoslást nyerne nagy részben ez a betegség. A vadházasság a nyomor legnagyobb, legelső barátja. Néhány ilyen vadházasságban élő család herce-hurczája kellett a napokban nagy föltűnést Cz. Bogád vidékén. Vagy őt hat ember hagyta ott asszonyát, kinek kettő, három, négy gyermeke is van, de van egy közöttük, ki most hat porontyival maradt egyedül. A férfiak persze összeszerük a levét új asszonyokkal s ha ezekre is ráuntak, új házat keresnek. Azon közben építik a lelenczházakat és napról-napra kerülnek bűnös anyák a fogházakba. A vadházasság meleg ágyában hajt csrába a parasztszociálizmus. A vidéki lelkészek, ha teljes odaadással élnének hivatusuknak szintén orvosai lehetnének e veszedelmes betegségnek.

* **Ma zeneestély** tartatik a Corsó kávéházban Magyarai testvérek zenekara által.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül **das választékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.**

Mulatságok.

A hentesek és mészárosok bálja ugy anyagilag mint erkölcsileg fényesen sikerült szombaton este. A Bika disztermét zsufolásig lepték el a párok, jeléül annak, hogy az igazan kiváló mulatság iránt a városban óriási volt az érdeklődés. Riadó éljenzéssel fogadták a szereltemető bálányát Debreczeni Lajosné urnó megérkezését, ki Rácz Károly zenekarának hangjai mellett foglalta el az emelvény. Ezután megkezdődött a kitűnő mulatság a mely valósággal a késő reggeli órákba nyult. A fényes sikrű mulatság érdeme főképp a buzgó elnöke Debreczeni Lajosé. A mulatságon megjelent különben gróf Dégenfeld József főispán is.

Jelen voltak:

Asszonyok: Dezsi Ferenczné, Jobbágy Jánosné, Schaff Jánosné, özv. Kovácsné, Szombathy Imréné, Kozma Józsefné, Dalmi Istvánné, Kardos Sándorné, Nagy Gáborné, Kovács Péterné, özv. Szilágyi Józsefné, Kozma Józsefné, Tóth Andrásné, Deák Józsefné, Nagy Károlyné, Kiss Miklósné, Szentesi Jánosné, özv. Ekli Jánosné, Panyoki Károlyné, özv. Nagy Károlyné, Diószeghy Jánosné, Harsányi Anrásné, Katona Józsefné, özv. Rácz Józsefné, Őri Mihályné, Nyilas Istvánné, Kovács Mihályné, Károlyi Istvánné, Bihari Mihályné, Nagy Lajosné, özv. Hajó Józsefné, özv. Erdei Károlyné, Király Ferenczné, Szakácsi Józsefné, Szakácsi Jánosné, Györfi Péterné, özv. Nagy Istvánné, Őkrős Istvánné, Nagy Sándorné, Nagy Istvánné, Piros Józsefné, Tóth Sámuelné, Medgyaszai Sándorné, Mike Józsefné, Gombos Ferenczné, Tóth Józsefné, Pósalaky Mihályné, özv. Miskolczy Istvánné, Szathmári Istvánné, özv. Balogh Jánosné, Kovács Danielné, Kovács Jánosné, Kiss Gáborné, Katona Józsefné, Forgó Tamásné, Kuczik Mihályné, Balás Sándorné, Pongor Jánosné, Polgári Martonné, Molnár Ferenczné, Nagy Imréné, Gyarmathy Jánosné, Nagy Józsefné.

Leányok: Bőr Mariska, Nagy Mariska és Juliska, Őkrős Erzsike, Piros Juliska, Mike Mariska és Erzsike, Gombos Esztike, Tóth Juliska és Erzsike, Pósalaki Juliska és Róza, Miskolczy Esztike, Szathmári Erzsike, Balogh Juliska, Kovács Katicza és Erzsike, Kiss Juliska, Bozóki Róza, Katona Mariska, Forgó Juliska, Ferenczi Erzsike és Juliska, Dobos Erzsike, Piros Juliska, Polgár Esztike, Nagy Juliska, Polgári Erzsike, Molnár Juliska, Varjas Esztike, Pósalaki Mariska, Dezsi Róza, Szekeres Róza és Erzsike, Tóth Mariska, Kovács Erzsike, Kozma Zsuzsika, Dalmi Erzsike, Szilágyi Erzsike és Esztike, Király Juliska, Pap Róza, Balogh Róza, Kozma Juliska, Deák Juliska, Kiss Esztike, Szentesi Erzsike és Ilonka, Nagy Erzsike, Panyoki Mariska, Sziklai Mariska, Harsányi Juliska, Őri Zsuzsika, Kovács Juliska és Mari, Holnik Mariska, Szöllősi Juliska, Bihari Juliska, Szegedi Mariska, Pálfalvai Juliska, Király Juliska, Erdős Málka, Birinyi Róza, Rácz Erzsike, Moskovics Málka, Weisz Juliska, Tóth Mariska.

Színház.

A tévedt nő előadására teljesen megtelt a színház nézőtere s a közönség méltán előlegezte ezt az est iránt, mert ismét igaz műelvezetben részesült. Az ily opera előadások valóban képesek volnának a dalműveket népszerűsíteni, a zenei érzéket fokozni.

A dícsőség palmája a Bódi Ella Valery Violetájae mind hangjaért, mind énekudásaért, mind játékaért. Alakítása még tán

jobban magával ragadta a közönséget, mint Sulamithban.

Özinte szívből örülünk nagy sikerének, mely a debreczeni színházi közönség nyeresége is. Utána mindjárt Ferenczy következik, erőteljes, s mégis hajlékony enekévé, melybe nyíli lágyságot, s annyi erőt tudott önteni, kitűnően játszották még szerepeiket K a r a c s, mint Alfréd gondos enekével s játékaival, K á l l a y, mint barátó, R u b o s mint Lesóieres torokgyuladása daczára, aztan B a r t h a, mint báró, a karok, Makrai és H a l m a y Mari-ka spanyol cigánytánczaikkal, mind teljes erejükből és teljes sikerrel járultak az est sikeréhez.

Last not least, Donath karmester nagy dirigensi képességét külön ki kell emelnünk. A főszereplőket nyílt színen és felvonások végén s a karmestert is lelkesen hívták.

— a. — a.

Ezer év.

Vasárnap este Verő alkalmi darabját mutatta be hosszas pihentetés után társulatunk.

Fenyés kiállításban és gondos rendezésben került színre a darab ezuttal is, úgy, hogy a közönség valóban lelkesedéssel tapsolt az egyes képek után.

A szerepök közül dicséret illeti első sorban Komjáthyt, Szacsnyait (Déer) Barhárt (Borz) F. Kallay Lujzát, Perényi Margitot és Fay Flórat.

Helyreigazítás. „A Menyem” előadásáról szóló tudósítás kéziratában dicsérettel voltak kiemelve és pedig érdemük szerint B a r t h a és S z a c s v a y is. E két név véletlenül szedés közben kimaradt. E pótlással — meggyőződésem szerint — tartozunk a tárgyilagosságnak, mely referátainak mindig egyetlen vezetője.

— a — a

Színházi műsor.

Hétfőn, »B« bérletben Sulamith.
Kedden »C« bérletben A cornevillei hangok.

Szerdán, »A« bérletben Lili.
Csütörtökön, »B« bérletben dr. Szeleburdi.

Pénteken »C« bérletben A becsület.
Szombaton »A« bérletben A menyem.
Vasárnap délután A baba. Este A püskösdi kiralyó.

CSARNOK.

Szerelem a jég közt.

Irta: **Oszipav A. A.**

Orosz eredetiből fordította: **Ambroszovics Dezső.**

Folytatás.

Foma nem felelt, a szeméit lehunyta s teljesen elmerült gondolataiba.

Cylma azt hitte, hogy alszik, s elhallgatott.

Eközben a kutyák nyugtalanul fészkelődtek s még jobban összebujtak.

Cylma figyelmessé lett és oldalbalökte Fomat. Ez megértette az intést s fölkapta puskáját. Feszült várakozásban télt el félóra. A hold magasra emelkedett a szemhatár fölé s egyik felhő mögül a másik mögé bujt, majd megvilágítva hideg fényével az egész környezet, majd ismét sötét párat bocsátva maga elé.

A szellő szét kergette a felhőket, újra világos lett, s a vadászok egészen tisztán látták, hogy két szürkés tömeg közeledik feléjük. Végre megbizonyosodtak felőle, hogy két óriási medve áll előttük.

— Lőj a baloldaliira, — suttozta Cylma a társának, — én majd a jobbikra lövök.

Foma megint nem felelt, de hallatszott, s mint fölhozta a kakast. A medvék gyak-

ran megálltak, leültek hátsó lábakra, kalimpáltak az elsőikkel, mintha csak beszélgettek volna. A távolság mind kisebb lett köztük, s mikor már leolvadt vagy husz lépésre, Clyma és Foma egyszerre föugrottak s fekete körvonalak élesen rajzolódtak bele a fehér hópehelybe.

A medvék megálltak s egyikük félrehajtotta a fejét, mintha csodálkozva fülelt volna. Egymásután két lövés dördült el. A jobboldali medve meglöbálta első lábait és zajtalanul terült el a hóban, de a másik csak megsebesült léptekkel közeledett Cylma felé. Cylma sem jött zavarba s ügyesen cselzett. De csütörtököt mondott a fegyvere, s így fegyvertelenül állt szemben a felingerelt rettenetes vadállattal.

Villamnál gyorsabban villant meg Foma fejében az a gondolat, hogy talán a Foma küldte ezt a kedvező alkalmat, hogy vetelytársától megszabaduljon. Csak tudta volna biztosan, hogy Usztinya is szereti őt!

Cylma fejét félrehajtván a kezében görbe kését szorongatva várta a medvét. Ezt az elszánt állat látva, Foma lelkében hirtelen minden megváltozott, s egy hangos lövés dördült el, mely tompán visszhangzott a nagy csöndben. A medve megrázta a fejét, első lábaira bukott és görcsösen rángatózva, az oldalára fordult. Mindaketten odafutottak hozzá. Vége volt.

Foma nem is számított se halára, se elismerésre. Veszélyes vadászatokon ez nem is lehet másként — kölcsönös segélyadás meg szokott és nagyon természetes dolog volt.

A kutyák odafutottak az elejtett vadakhoz s elkezdtek nyalni a vért.

Nem volt veszteni való idő s a két szamojéd hozzátartott a két állat megnyuzásához, ami igen nehéz és kockázatos munka volt, mert a legkisebb vigyázatlanság becsét vette a drága bőrnek.

Pár óra alatt elkészültek, felrakták a bőröket a szánra, a húst szétszították a kutyák közt, s elhatározták, hogy indulnak hazafelé.

Eközben a szellő mindjobban erősödött és valóságos zivatarral fenyegetett. Itt is ott is nagy hőtömegek szálltak föl a levegőbe, az eget elborították a felhők s elkezdődött a hóvihár.

Az ég és a föld összeolvadtak, s a hófúvás teljesen lehetetlenné tette, hogy utnak induljanak. A kutyák sem bírtak mozogni, a szánok pedig hol lesüppedtek a frissen esett hóba, hol belezökkentek pár perczel ezelőtt meg nem létezett árkokba és mélyedésekbe. Zugott a szél s Cylma és Foma minden erejüket megfeszítve sem tudták egymás hangját megérteni, bár csak pár lépényi távolság választotta el őket egymástól. Cylma a nagy orkánban ingadozva közeledett Foma felé s vállon kapva őt, a fülébe kiáltott:

— Feküdj le!

Mind a ketten magukra huzva a két medvebőrt, lefeküdtek, a kutyák odasimultak hozzájuk és csakhamar egész hódomb emelkedett fölöttük. A szánka által föntartva, a hó ivalakban üledpedett le rajjuk s az így támadt mélyedésben szinte meleg lett s a fák zugása mintha csak a távolból hallatszott volna. Foma mozdulatlanul hevert ott, megdöbent azon a rettenetes képen amelyet a tomboló zivatar nyújtott. Cylma nagyokat horkolva aludt, a kutyák nem különben.

Egyszer teljesen váratlanul felbukkant Foma képzeletében Usztinya bájos alakja, büvös mosolya s gödrös álla. Rettenetesen szeretett volna hozzárohanni, keblére ölelni őt s tudni azt, hogy az a kié az a drága kincs, messze van onnan s valami hóbuczka alatt alszik. Hogy élneek együtt és milyen boldogok lehetnének! Az asszony alkalmiasat édes-örömmel elhagyná az urat, hiszen amugy se sokat töredik vele.

Folyt. köv.

Az idegesség.

Ha faluhelyen járunk, olyankor, a midőn a földet műveni kezdik, rendszeren erős, egészséges emberekkel találkozunk. A szabad levegő, a város rossz levegőjétől való távolság az egészség egyik főfőittele. Néha azonban akad a vidékiek között olyan, kinek kevésbé erős szervezete, gyengébb vére nem tud a fárasztó földmunkálatokkal, a melyek a helyett, hogy az egészségre üdvösek volnának, még inkább lerontják, megküzdni. Ilyenkor a munkát félbe kell szakítani. Abban az esetben, a melyről most beszélni akarunk, az idegesség okozta a bajt. Ha valakinek ily baja van, egész szervezete megsínyli; az idegek többé kevésbé megromlanak s ez az agyra és az érzékekre roppant káros hatással van. E baj külső megnyilvánulása igen különböző, de oka minden esetben a vér megváltozásában keresendő s a testi munka tulerőtetésének következménye. Ezért a vér helyreállítására kell a főszlyt fektetni; a Pink-pilulák mint a legjobb helyreállítói a vérnek megfogják adni a kívánt eredményt, úgy az idegességnél, mint a neuraszténia-nál, a férfi és nő elgyengülése-nél, a gyermekbetegségeknél, a melyek rendszeren a vérszegénység következményei.

Egy radikális gyógyulás példáját írja nekünk Motard Gábor ur charman-i (Carante) 22 éves földmives.

— Egy év óta — írja — ideges és oly gyenge voltam, hogy kénytelen voltam munkámat félbeszakítani. Egész testem szenvedett és enyhülést nem találtam, míg a nekem ajánlott Pink-pilulákat nem kezdtem használni. Egy év telt el azóta és a legnagyobb megelégedésemre teljesen felgyógyultam. Most én ajánlom a Pink-pilulákat minden szenvedőnek. Remelem, hogy levelem nyilvánosságra hozása sok embernek hasznos dolog lesz.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerárában **Budapest, Király-utca 12.**

Nyílt-tér.

Értesítés.

Tisztelettel jelentem, hogy néhai **Nánassy László** volt debreczeni királyi közjegyző elhunytával megüresedett egyik debreczeni királyi közjegyzői állásra én alólírott volt ziláni királyi közjegyző lettem áthelyezve és ezen állásomat elfoglalván, irolámat

Kossuth-utca (9.)

kilenczedik számú **Kardos-féle** házban megnyitottam.

Midőn a nagyérdemű közönségnek a közjegyzői teendők körébe tartozó jogi, pénzügyi, üzleti, telekkönyvi és hagyatéki megbízások teljesítésére szolgálómat tisztelettel felajánlom, a megbízások szakszerű, pontos es gyors elintézését ígérem.

Debreczen, 1900. évi január 1.

Balogh Géza.

kir. közjegyző.

Motard ur fénykép ntán.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december 11-től kezdve

Női ruhaszöveteket,

mosó velezeket,

Atlas-Satin és batistokat,

Szönyegeket, függönyöket

tetemesen leszállított árakon árusítunk el.

7 mtr	Loden szövet	1	frt 19 kr.
7	Divat szövet	1	" 90 "
7	sima divat szövet	2	" 20 "
5	120 c/m. Divat szövet	2	" 50 "
5	120 " női ruhaszövet	3	" — "
5	120 " " " "	3	" 50 "

a j á n d é k u l

legjobban ajánlhatók.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsatér.

Alkalmi bevásárlás!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a

Besenczky Kálmán-féle

nőidivat, vászon és rövid-áru üzletet

megvettem és a mai naptól a **gyári árnál is olcsóbban árusítom el.**

Tisztelettel

Kiss Lajos.

Alkalmi bevásárlás!

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Hölgyek figyelmébe!

ELSŐ DEBRECZENI
PLISSÉ és GOUVERIROZÓ INTÉZET

RÓZSA LAJOS

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Elvállal **báli ruhákra** való **kelmek, selymek, fodrok, kostümök, secessió ruhák** fodrozását minden divatnak megfelelő redőkben.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Női és gyermek felöltők, Szörme áruk, Blouzok,
gyermek ruhák, női kalapok

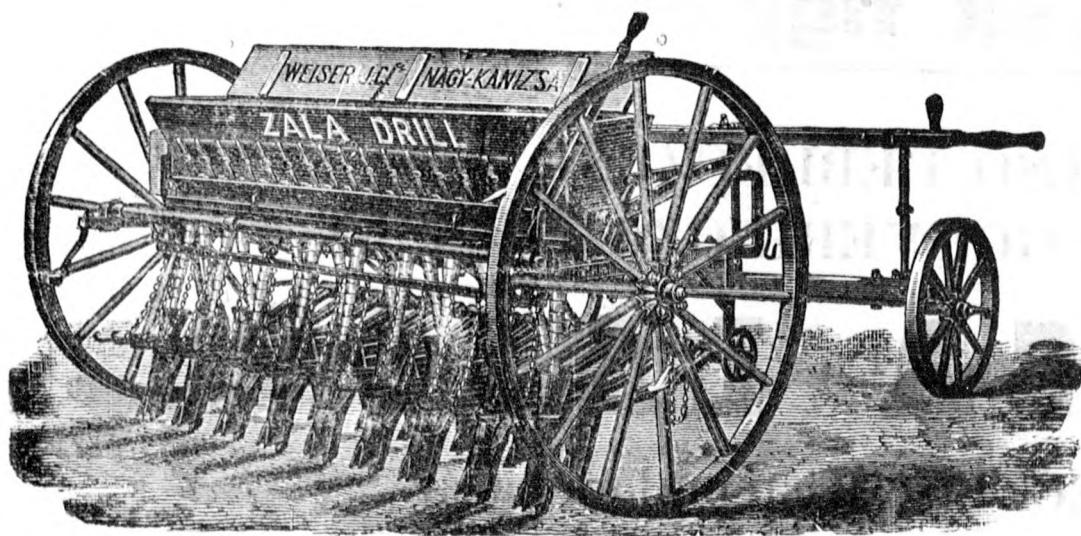
e hó végéig legolcsóbb árakban

kaphatók a

Párisi Divat Áruházban

DEBRECZEN, a főposta mellett.

Nagy raktár báli belépők és virág ujdonságokban.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvető épünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kiséri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmet nyert**, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecskavágók, répavágók, kukoricza morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtőzsde udvarán.

Klein Jakob,
üzletvezető.